

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-63>

УДК 330.322:519.876

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

MODELING OF PROCESSES OF FORMATION OF INVESTMENT POTENTIAL OF THE REGION

Пілько Андрій Дмитрович

кандидат економічних наук, доцент,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4418-6877>

Вінтоняк Оксана Василівна

бакалавр,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3698-0952>

Pilko Andriy, Vintoniak Oksana

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Стаття присвячена актуальним питанням аналізу процесів формування інвестиційного клімату регіону. Проаналізовано вітчизняний досвід проведення досліджень інвестиційного потенціалу та інвестиційного клімату на регіональному рівні. Проведено аналіз існуючих підходів до трактування поняття «інвестиційний потенціал регіону», а також запропоноване власне тлумачення даного поняття. Систематизовано чинники, котрі мають визначальний вплив на процеси формування інвестиційного потенціалу регіону. В статті знайшли подальший розвиток питання кількісного оцінювання інвестиційного потенціалу регіону а також ідентифікації характеру та напрямів взаємозв'язків між чинниками, котрі визначають особливості формування інвестиційного потенціалу регіону. Проведено якісну оцінку та запропоновано можливий підхід до кількісного оцінювання інвестиційного потенціалу на прикладі окремих регіонів західної частини України. Наведено результати дослідження причинності між показниками субіндексів інвестиційного потенціалу та інтегральним показником інвестиційного потенціалу окремих регіонів західної частини України. Проаналізовано тенденції зміни значень інтегральних показників інвестиційного потенціалу в досліджуваних регіонах.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, регіон, моделювання, аналіз, субіндекс, інтегральний показник.

The article is devoted to topical issues of analysis of the processes of formation of the investment climate of the region. The domestic experience of conducting research on investment potential and investment climate at the regional level is analyzed. An analysis of existing approaches to the interpretation of the concept of "investment potential of the region" was carried out, as well as an own interpretation of this concept was proposed. The factors that have a decisive influence on the processes of formation of the investment potential of the region are systematized. The main sources of investment potential formation are analyzed. It has been proven that the driving force for revitalizing investment processes in the region is increasing its investment potential. We found further development of the issue of quantitative assessment of the investment potential of the region, as well as identification of the nature and directions of relationships between the factors that determine the peculiarities of the formation of the investment potential of the region. A qualitative assessment was conducted and a possible approach to the quantitative assessment of investment potential was proposed using the example of certain regions of the western part of Ukraine. The proposed approach is based on the results of applying the capabilities of correlation-regression analysis and applied econometric tools. The approach developed was implemented on the basis of the analysis of available statistical information on the factors that determine the peculiarities and regularities of the formation of the investment potential of certain regions of the western part of Ukraine. In order to evaluate the integral indicator of investment potential using methods of logical analysis, taking into account available statistical information on the relevant horizon of analysis, a list of sub-indices was formed that reflect the processes in the regional socio-economic system in such areas as financial condition, production, labor resources, foreign economic activity, investment and construction. The results of the study of causality between indicators of sub-indices of investment potential and the integral indicator of investment potential of certain regions of the western part of Ukraine are given. The trends of changes in the values of integral indicators of the investment potential in the studied regions were analyzed.

Keywords: investment potential, region, modeling, analysis, sub-index, integral indicator.

Постановка проблеми. Створення передумов для формування та ефективного використання інвестиційного потенціалу регіону є одним з ключових факторів його потенційного економічного зростання та соціального розвитку. Дана складова економічного розвитку визначає можливості та перспективи залучення інвестицій, які, в свою чергу, стимулюють розвиток інфраструктури, підвищення добробуту населення, а при правильній постановці задачі – досягнення цілей сталого розвитку в контексті еволюції безпекознавчих парадигм.

В умовах зростаючих безпекових ризиків та глобальної невизначеності особливо актуальними стають задачі оптимізації процесів формування інвестиційного потенціалу на рівні регіонів окремо взятої держави. Це, в свою чергу, робить затребуваними дослідження питань кількісного оцінювання інвестиційної складової соціально-економічного розвитку, а також ідентифікації причинно-наслідкових комплексів та взаємозалежностей між показниками інвестиційного клімату, інвестиційного потенціалу, ефективності їх використання та показниками соціально-економічного розвитку на регіональному рівні. Застосування можливостей економіко-математичного моделювання, зокрема прикладних економетричних моделей дозволяє проводити відповідний аналіз на належному рівні. Такі моделі дозволяють кількісно оцінити вплив різних факторів на інвестиційну привабливість регіону, а також прогнозувати можливі наслідки реалізації тих чи інших інвестиційних проектів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній економічній теорії не існує єдиного погодженого визначення категорії інвестиційного потенціалу регіону. Окремі питання оцінювання та аналізу інвестиційного потенціалу регіону та його складових вивчалися такими дослідниками як М. Кукош [1], У. Нечитайло [2], З. Герасимчук [3], А. Єпіфанов [4], Г. Самійленко [5], О. Демянчук [6], С. Логвіновська [7], О.П. етровська [8], І. Лещух [9], Л. Горбач [10] та ін. Економічна наука на основі сформованих наукових підходів дає можливість досліджувати інвестиційний потенціал за допомогою трьох підходів, кожен з яких передбачає розуміння даної категорії як сукупності певних чинників що сприяють можливій реалізації інвестицій в регіоні.

Перший підхід полягає в розгляді інвестиційного потенціалу як сукупності певних передумов, які необхідні для якісного та ефективного проведення інвестиційної діяльності в

регіоні. Серед таких передумов прийнято виокремлювати наступні: економічні, соціальні та природо-географічні.

З допомогою другого підходу дане поняття можна трактувати як систему взаємодії факторів виробництва та інвестиційних можливостей. Сукупність попередньо згаданих елементів є важливою передумовою для здійснення інвестиційної діяльності.

Згідно третього підходу, інвестиційний потенціал досліджується як комплексна можливість регіону формувати власні, тобто внутрішні інвестиційні ресурси та залучати зовнішні, враховуючи природні, соціальні та економічні особливості регіональної економічної системи.

Сформувавши уявлення про сутність інвестиційного потенціалу регіону також можна проаналізувавши наявні наукові напрацювання що стосуються даного поняття.

У. Нечитайло [2] розглядає інвестиційний потенціал як синтез понять інвестицій та потенціалу. Трактуючи ці категорії у підсумку дає можливість розглядати інвестиційний потенціал як обсяги потенційних інвестицій у довгострокові активи що здійснюватимуться з метою отримання прибутку [2].

З. Герасимчук [3] пояснює інвестиційний потенціал як систему взаємодії учасників інвестиційного процесу, що сприяє формуванню регіонального інвестиційного ринку, відображає наявність рівноваги між інвестиційним попитом та пропозицією, характеризує можливість реалізації інвестиційних ресурсів у регіоні та їх здатність до міжтериторіального руху. При цьому інвестиційний потенціал регіону розглядається в контексті аналізу його максимальних можливостей залучення та раціонального використання інвестиційних ресурсів з метою досягнення сталого розвитку регіону під впливом природних, геополітичних та соціально-економічних умов для здійснення інвестиційної діяльності з метою досягнення цілей сталого розвитку [3]. Автори [11] стверджують, що, «для досягнення адекватного розуміння суті завдань формування сприятливого інвестиційного середовища та забезпечення інвестиційної складової безпеки розвитку регіону зміст поняття «інвестиційний потенціал» як для загальнодержавного, так і для регіонального рівня повинен розкриватися через систему критеріїв та показників, які роблять можливим проведення системного аналізу ретроспективи, поточного стану, динаміки та тенденцій розвитку інвестиційних процесів» [11, с. 148].

А. О. Єпіфанов вважає, що інвестиційний потенціал регіону дорівнює сумі передумов для інвестицій, які визначаються наявністю і різноманітністю сфер та об'єктів інвестування та їх основних економічних ознак [4]. Використання кількісних методів надає можливість найбільш точно оцінити інвестиційні можливості досліджуваних регіонів. Над цим питанням вітчизняні науковці працюють і сьогодні. Серед відомих методів оцінки інвестиційного потенціалу варто виділити підхід, запропонований в праці [5]. Автори даної методики пропонують кількісно оцінювати інвестиційний потенціал як середньоарифметичне значень п'яти субіндексів – фінансового, виробничого, людського, інноваційного та ресурсного потенціалів.

В праці [12] за допомогою проведеного аналізу з використанням можливостей економічного інструментарію, розроблено моделі визначення величини промислового, сільськогосподарського, фінансового, соціального та споживчого потенціалів Івано-Франківської області, котрі визначають інвестиційний потенціал даного регіону. В той же час, Яхимець Ю. М. [13] притримується думки, що рівень інвестиційного потенціалу, як і інвестиційного клімату кількісно оцінити є досить складно і проблематично та пропонує оцінювати їх як сприятливий, несприятливий та нейтральний.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На даний час в спеціалізованій літературі можна зустріти описи та порівняльний аналіз різноманітних підходів до моделювання інвестиційного потенціалу регіону. Разом з тим, на нашу думку, подальшого розвитку та удосконалення потребують питання кількісного оцінювання інвестиційного потенціалу регіону а також ідентифікації характеру та напрямів взаємозв'язків між чинниками, котрі визначають особливості формування інвестиційного потенціалу регіону.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є висвітлення окремих результатів проведених досліджень, спрямованих на розробку підходу до вирішення задачі моделювання процесів формування та оцінювання інвестиційного потенціалу регіону. Для досягнення поставленої мети було окреслено та вирішено наступні задачі: проведено аналіз існуючих підходів до трактування поняття «інвестиційний потенціал регіону»; проведено якісну оцінку та запропоновано можливий підхід до кількісного оцінювання інвестиційного потенціалу на прикладі

окремих регіонів західної частини України; досліджено перелік чинників, що впливають на формування інвестиційного потенціалу регіону; проведено дослідження причинності між показниками субіндексів інвестиційного потенціалу та інтегральним показником інвестиційного потенціалу окремих регіонів західної частини України.

Для вирішення поставлених задач використовувались: методи аналізу наукової літератури, методи нормування та порівняння кількісних даних, методи аналізу статистичної інформації, зокрема, методи аналізу причинності, методи кореляційно-регресійного аналізу та економічного моделювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для цілісної характеристики інвестиційного потенціалу варто звернути увагу на характеристику його складових елементів зокрема: джерел формування та чинників що формують інвестиційний потенціал.

Джерела формування інвестиційного потенціалу можна розділити на три групи:

1) власні джерела, в якості яких виступають ресурси, котрі згенеровано безпосередньо в межах регіону, знаходяться в його розпорядженні та можуть бути використані як переваги у питанні залучення інвестицій;

2) зовнішні джерела, котрі об'єднують ресурси, що були створені поза межами регіону та можуть бути залучені як інвестиції. Зазвичай, обсяги зовнішнього інвестування дають змогу зробити попередні висновки про рівень інвестиційної привабливості досліджуваного регіону, а також рівень ефективності використання інвестиційного клімату;

3) змішані джерела, котрі є синтезом двох попередніх груп.

До основних чинників, що формують інвестиційний потенціал, можна віднести: природні, виробничі і фінансові ресурси, сукупне податкове навантаження, рівень розвитку ринкової інфраструктури, рівень розвитку людського капіталу, місткість та потенціалу розвитку регіональних ринків товарів і послуг, рівень розвитку банківського сектору та умови кредитування, споживчий попит та інновації.

У своєму дослідженні під інвестиційним потенціалом регіону будемо розуміти спроможність регіональної соціально-економічної системи під впливом системоутворюючих факторів та взаємодії його складових елементів:

– формувати та мобілізувати власні, а також залучати і ефективно реалізовувати зовнішні інвестиційні ресурси;

– створювати сприятливе середовище для інвестиційної діяльності;

– раціонально використовувати природні, соціальні та економічні особливості регіону в процесі формування та реалізації інвестиційних пріоритетів;

– забезпечувати необхідний і достатній рівень пропозиції на інвестиційному ринку з метою дотримання довгострокової рівноваги;

– забезпечувати адекватне цілям соціальної, економічної та екологічної безпеки інституційне середовище розвитку інвестиційної привабливості, інвестиційної активності та ефективності використання інвестиційного клімату.

Рушійною силою для пошуків інвестиційних процесів в регіоні є нарощування його інвестиційного потенціалу. Інвестиційний потенціал є динамічним поняттям. Формування даної категорії здійснюється під впливом як внутрішніх так і зовнішніх чинників. Зовнішні чинники це те макросередовище в якому функціонує регіон. Для характеристики внутрішнього середовища загальна економічна теорія серед факторів впливу виділяє соціальні, природо-ресурсні, кредитні, податкові, інноваційні, інфраструктурні та інші.

Для більш детальної кваліфікації та характеристики необхідних факторів звернемось до методології оцінки інвестиційного потенціалу запропонованій в науковій праці [5]. Автори статті розглядають інвестиційний потенціал як сукупність його часткових потенціалів. Як складові інвестиційного потенціалу були обрані наступні категорії:

1. Фінансовий потенціал, суть якого полягає у можливості регіону, зокрема суб'єктів господарювання, котрі зареєстровані або здійснюють фінансово-господарську діяльність на його території формувати, розподіляти та раціонально використовувати фінансові ресурси. В загальному випадку він характеризується обсягами іноземних інвестицій на душу населення, фінансовими результатами до оподаткування, рівнем доходу на душу населення, обсягом кредитування економіки регіону на душу населення. Поняття фінансового потенціалу можна вважати основою фінансової стійкості. Його завданням є забезпечення соціально-економічного розвитку та балансу між потребами і можливостями регіону. Узагальнюючим показником на рівні регіону що може бути використаний для оцінки фінансового потенціалу є валовий регіональний продукт.

2. Виробничий потенціал, під яким розуміють ресурси регіону, що перебувають в його розпорядженні і можуть бути використані у відтворювальній діяльності та складаються з наступних складових: трудовий виробничий потенціал, матеріальні ресурси, основні виробничі фонди, природні ресурси. Для характеристики виробничого потенціалу зазвичай використовують такі показники як кількість промислових підприємств, кількість сільськогосподарських підприємств, кількість торгових точок на 10 тисяч наявного населення, вантажообіг автомобільного транспорту.

3. Людський потенціал. З допомогою поняття людського потенціалу характеризуються інтелектуальні можливості та ресурси регіону що перебувають в його межах. Дане поняття визначають такі категорії як середня кількість штатних працівників, кількість працездатного населення працездатного віку, відсоток зареєстрованих безробітних, кількість померлих на 10 тисяч наявного населення, кількість працівників залучених в науково-дослідних роботах на 10 тисяч наявного населення, показники розвитку освіти, культури, озорони здоров'я. Для оцінки людського потенціалу в світовій практиці розраховують такі показники як індекс людського розвитку, індекс щастя, індекс соціального напруження, соціальний барометр тощо.

4. Інноваційний потенціал як сукупність ресурсів та можливостей що знаходяться в розпорядженні регіону та можуть бути спрямовані на створення та впровадження інновацій метою яких є забезпечення сталого розвитку регіону. В структурі інноваційного потенціалу можна виділити науково-технічний, виробничий кадровий, інформаційний та фінансовий потенціали. Даний потенціал формують такі елементи: витрати на дослідження та розробки, кількість інноваційно активних промислових підприємств, кількість реалізованої інноваційної продукції.

5. Природо-ресурсний потенціал як сукупність матеріальних, мінерально-сировинних, гідрологічних, ґрунтових, агрокліматичних біологічних енергетичних, інформаційних засобів і можливостей а також працівників, що можуть використовуватись або вже використовуються для його достатнього розвитку. Для характеристики даного поняття досліджують валовий регіональний продукт на душу населення, основні засоби, обсяги сільськогосподарських земель, площі земельної ділянки лісу [5].

Проведений аналіз численних літературних джерел дозволив ідентифікувати наступні ключові чинники, котрі мають безпосереднє відношення до формування інвестиційного потенціалу регіону: рівень розвитку інфраструктури; прозорість роботи та дієвість інститутів, котрі регламентують інвестиційні процеси та підприємницьку діяльність; стан, якість та динаміка трудових ресурсів; рівень забезпеченості ресурсами; ділова та інноваційна активність; безпекові ризики; інституційна та фінансова стабільність.

Для проведення кількісного оцінювання інвестиційного потенціалу окремих регіонів західної частини України нами запропоновано можливий підхід, в рамках якого передбачається:

1) формування інформаційної бази на основі переліку показників, котрі визначають особливості формування інвестиційного потенціалу регіону;

2) групування відібраних показників за напрямками: фінансовий стан, виробництво, трудові ресурси, зовнішньоекономічна діяльність, інвестування та будівництво з формуванням відповідних субіндексів;

3) перетворення вхідної інформації в порівнянні ціни;

4) аналіз кореляційних матриць, обчислених на основі масивів показників в розрізі кожного субіндексу;

5) розрахунок значень вагових коефіцієнтів окремих показників в рамках досліджуваних субіндексів з використанням можливостей кореляційно-регресійного аналізу та економетричного моделювання;

6) обчислення значень субіндексів;

7) нормалізація кількісних значень розрахованих субіндексів;

8) знаходження вагових коефіцієнтів субіндексів з формуванням моделі інтегрального показника;

9) оцінка інвестиційного потенціалу регіону.

Для проведення оцінювання інтегрального показника інвестиційного потенціалу за допомогою методів логічного аналізу з урахуванням доступної статистичної інформації на відповідному горизонті аналізу, було сформовано наступний перелік субіндексів, котрі в свою чергу були визначені на основі таких показників:

– субіндекс «Фінансовий стан»: доходи населення по регіонах, фінансові результати до оподаткування підприємств за регіонами, витрати населення по регіонах;

– субіндекс «Виробництво»: кількість суб'єктів господарювання за регіонами, валовий регіональний продукт, продукція сільськогосподарства;

– субіндекс «Трудові ресурси»: зайняте населення по регіонах, середньомісячна заробітна плата штатних працівників по регіонах, рівень безробіття;

– субіндекс «Зовнішньоекономічна діяльність, інвестування та будівництво»: експорт, капітальні інвестиції за регіонами, обсяг виробленої будівельної продукції по регіонах.

Розраховані значення вагових коефіцієнтів вищевказаних субіндексів в структурі інтегрального показника інвестиційного потенціалу наведено в таблиці 1.

Моделі оцінки інвестиційного потенціалу окремих регіонів західної частини України мають наступний вигляд:

– Волинська область: $I = 0,392(I_1) + 0,285(I_2) + 0,318(I_3) + 0,005(I_4)$

– Івано-Франківська область: $I = 0,118(I_1) + 0,008(I_2) + 0,256(I_3) + 0,689(I_4)$

– Львівська область: $I = 0,082(I_1) + 0,037(I_2) + 0,192(I_3) + 0,689(I_4)$

– Рівненська область: $I = 0,343(I_1) + 0,485(I_2) + 0,132(I_3) + 0,040(I_4)$

– Тернопільська область: $I = 0,347(I_1) + 0,309(I_2) + 0,309(I_3) + 0,035(I_4)$

Таблиця 1

Вагові коефіцієнти субіндексів в структурі показника інвестиційного потенціалу

Субіндекс	Волинська область	Івано-Франківська область	Львівська область	Рівненська область	Тернопільська область
Фінансовий стан (I_1)	0,392	0,118	0,082	0,343	0,347
Виробництво (I_2)	0,285	0,008	0,037	0,485	0,309
Трудові ресурси (I_3)	0,318	0,256	0,192	0,132	0,309
Інвестиції, будівництво та зовнішня торгівля (I_4)	0,005	0,619	0,689	0,04	0,035

За вищеописаною схемою проведено оцінку інвестиційного потенціалу регіонів західної частини України за період з 2010 по 2021 рік. Отримані результати зображені і табл. 2 та на рис. 1.

Аналізуючи інформацію, наведену на рис. 1, можна зробити висновки про те що для переважної більшості регіонів відслідковується циклічний характер зміни значень показників інвестиційного потенціалу. В цілому, наявність

Таблиця 2

Оцінені значення інтегрального показника інвестиційного потенціалу регіонів західної частини України

Рік	Інвестиційний потенціал регіону				
	Волинська	Івано-Франківська	Львівська	Рівненська	Тернопільська
2010	-1,62	-0,19	-0,26	-1,34	-1,41
2011	-0,84	-0,21	1,08	-0,55	-0,70
2012	-0,07	0,71	0,68	0,06	-0,15
2013	0,45	0,36	-0,16	0,25	0,12
2014	-0,28	0,50	-0,82	0,18	-0,35
2015	-1,03	0,28	-1,16	-0,79	-1,02
2016	-0,84	-0,52	-0,49	-0,58	-0,80
2017	-0,17	-0,07	0,14	-0,17	-0,26
2018	0,39	-0,22	0,41	0,08	0,30
2019	1,12	-0,17	0,53	0,60	1,17
2020	1,08	-1,07	-0,48	0,78	1,16
2021	1,80	0,59	0,53	1,47	1,94

Рис. 1. Динаміка значень показника інвестиційного потенціалу регіонів західної частини України за період з 2010 по 2021 роки

позитивного тренду інвестиційного потенціалу можна відмітити в таких областях як Волинська, Рівненська, Тернопільська, низхідний тренд величини інвестиційного потенціалу відслідковується в Івано-Франківській та Львівській областях. У 2021 році у всіх п'яти регіонах спостерігалися додатні значення показника інвестиційного потенціалу.

Результати проведення аналізу причинності зв'язків за тестом Гранжера між складовими елементами субіндексів та інтегральними показниками інвестиційного потенціалу для досліджуваних регіонів наведені на рис. 2.

Аналізуючи результати застосування тесту Гранжера можна побачити що:

- у Волинській області на формування інвестиційного потенціалу впливають фінансові результати до оподаткування та обсяги виготовленої будівельної продукції, інвестиційний потенціал впливає на кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання. Між інвестиційним потенціалом і витратами населення та середньомісячною зарплатою існує двобічна причинність;

- в Івано-Франківській області процеси формування інвестиційного потенціалу пріоритетно визначаються обсягами виробництва продукції сільського господарства. В свою чергу, інвестиційний потенціал регіону пріоритетно має визначальний вплив на фінансові результати до оподаткування, валовий регіональний продукт та середньомісячну заробітню плату;

- у Львівській області на формування інвестиційного потенціалу визначальний вплив мають показники зовнішньоекономічної діяльності, зокрема показники експорту товарів і послуг;

- у Рівненській області інвестиційний потенціал визначається фінансовими результатами до оподаткування та середньомісячною заробітною платою;

- у Тернопільській області формування інвестиційного потенціалу визначається показниками експорт та розміром середньомісячної заробітної плати. В свою чергу, інвестиційний потенціал регіону визначає розміри витрат населення.

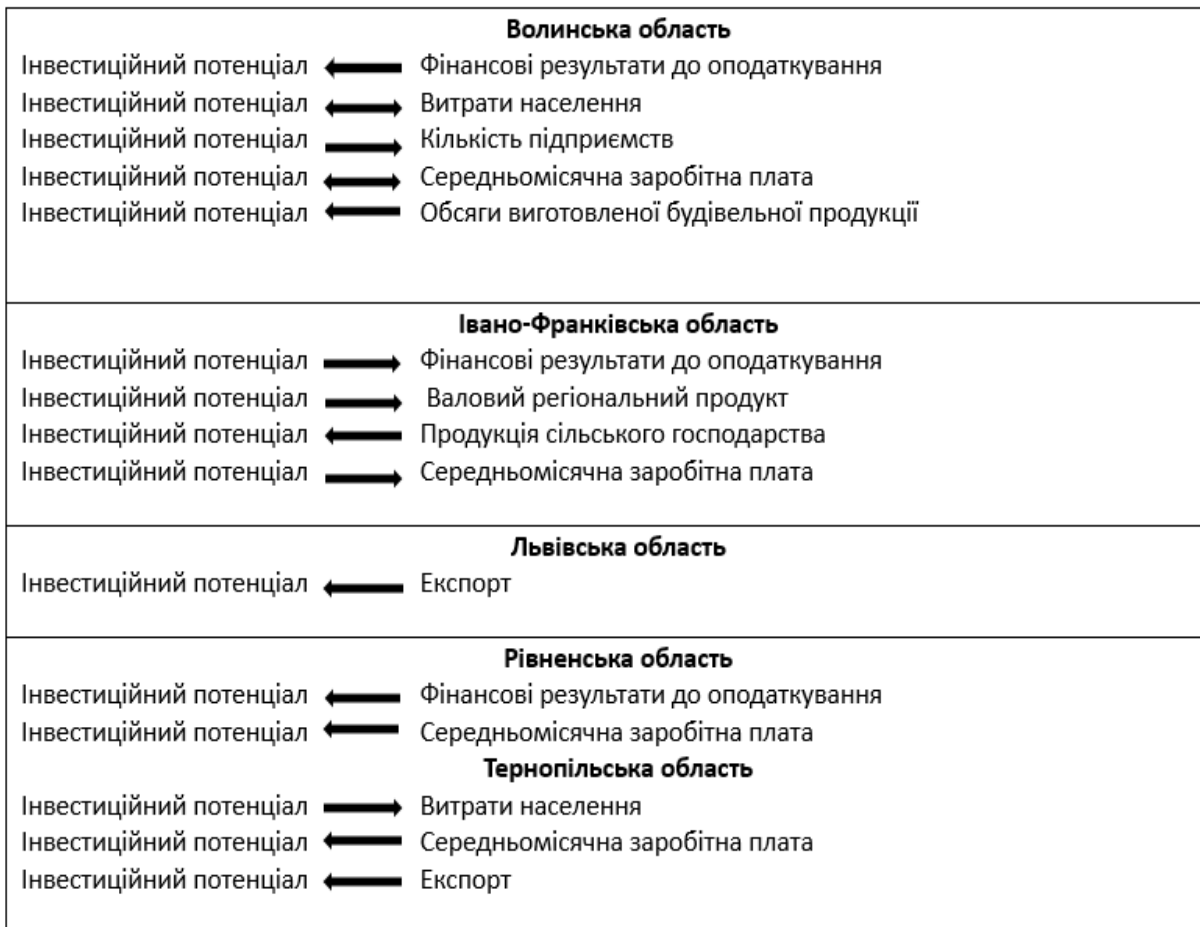

Рис. 2. Причинність зв'язку між інвестиційним потенціалом та складовими субіндексів

Висновки. Питання формування, кількісного оцінювання та ефективного використання інвестиційного потенціалу регіонів України залишаються надзвичайно актуальними в умовах безпрецедентного загострення безпекових ризиків. Розробка і вдосконалення методів як кількісного так і якісного аналізу даної категорії дозволить регіонам регулярно та в достатніх обсягах залучати інвестиції, сприяти розвитку та підвищенню добробуту населення. Перспективним залишається дослідження інвестиційного потенціалу в напрямку аналізу можливих конкурентних переваг регіонів, розробка методичних рекомендацій щодо покращення інвестиційної ситуації на регіональних ринках, та більш поглибленого аналізу зв'язків між чинниками що впливають на інвестиційний потенціал та власне інвестиційним потенціалом.

У ході проведених досліджень було отримано результати, котрі дозволяють удосконалити існуючі підходи до трактування поняття інвестиційного потенціалу регіону. Крім того, проведено аналіз чинників що впливають на формування інвестиційного потенціалу регіону, а також запропоновано можливий підхід до проведення кількісного оцінювання інвестиційного потенціалу регіону, який ґрунтується на результатах застосування можливостей кореляційно-регресійного аналізу та прикладного економетричного інструментарію. Розроблений підхід було реалізовано на основі доступної статистичної інформації про чинники, котрі визначають особливості та закономірності формування інвестиційного потенціалу окремих регіонів західної частини України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кукош М. С. Концепція формування інвестиційного потенціалу регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 19, Ч. 2. С. 66–70.
2. Нечитайло У. П. Аналіз сучасних підходів до визначення інвестиційного потенціалу регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 15. С. 25–29.
3. Герасимчук З.В. Інвестиційний потенціал регіону: методика оцінки, механізми нарощування: монографія. З. В. Герасимчук, В.Р. Ткачук. Луцьк : Надстир'я, 2009. 232 с.
4. Єпіфанов А. О. Управління регіоном: навч. посіб. А. О. Єпіфанов, М. В. Мінченко, Б. А. Дадашев; за заг. ред. А. О. Єпіфанова. Суми : УАБС НБУ, 2008. 361 с.
5. Halyna Samiilenko, Serhii Kyrychenko, Yurii Kravchuk, Hanna Svinarova, Anna Shevchenko. Assessment of Investment Potential of Regions Under the Impact of the Potential-Forming Space Transformation. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, Vol. 21 No. 10, October 2021.
6. Дем'янчук О. І. Фінансовий потенціал регіонів України як базова основа їх стабільного економічного розвитку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка»*. 2014. Випуск 27. С. 73–78.
7. Логвіновська С. І. Методичний підхід оцінювання виробничого потенціалу регіону. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2009. № 36. С. 278–282.
8. Петровська О. М. Оцінка людського потенціалу Одеського регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Випуск 25, частина 2. С. 68–72.
9. Лещух І. В. Інноваційний потенціал регіону: домінантні характеристики. *Інноваційна економіка*. 2019. № 7–8. С. 97–103.
10. Горбач Л. М. Вишневіська Н. В. Природно-ресурсний та економічний потенціал регіону: поняття та особливості. *Наукові записки. Серія «Економіка. Фінансова система України»*. 2009. № 10. С. 88–95.
11. Пілько А. Д., Кіс В. В. Інвестиційний клімат та інвестиційний потенціал регіону як об'єкти моделювання. *Бізнес Інформ*. 2015. № 9. С. 146–152.
12. Пілько А. Д., Грабовецька Г. Д. Модель оцінки інвестиційного потенціалу регіону. *Проблеми економіки*. 2017. № 4. С. 219–224.
13. Яхимець Ю. М. Характеристика структурних елементів інвестиційного клімату. *Бізнес Інформ*. 2023. № 4. С. 47–52.

REFERENCES:

1. Kukosh M. S. (2018). Kontseptsiya formuvannya investytsiynoho potentsialu rehionu. [The concept of formation of investment potential of the region] *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, no. 19. Part 2, pp. 66–70. (in Ukrainian)

2. Nechyaylo U. P. (2010). Analiz suchasnykh pidkhodiv do vyznachennya investytsiynoho potentsialu rehionu [Analysis of modern approaches to determining the investment potential of the region]. *Investytsiyni: praktyka ta dosvid*, no. 15, pp. 25–29. (in Ukrainian)
3. Herasymchuk Z. V., Tkachuk V. R. (2009). Investytsiynyy potentsial rehionu: metodyka otsinky, mekhanizmy naroshchuvannya: monohrafiya [Investment potential of the region: evaluation method, mechanisms of increase]. Luts'k: Nadstyrya. 232 p. (in Ukrainian)
4. Yepifanov A. O., Minchenko M. V., Dadashev B. A. (2008). Upravlinnya rehionom: navch. posib. [Management of the region: education. manual] za zah. red. A. O. Yepifanova. Sumy: UABS NBU. 361 pj. (in Ukrainian)
5. Halyna Samiilenko, Serhii Kyrychenko, Yurii Kravchyk, Hanna Svinarova, Anna Shevchenko (2021) Assessment of Investment Potential of Regions Under the Impact of the Potential-Forming Space Transformation. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, vol. 21, no. 10. Available at <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/59281>
6. Dem"yanchuk O. I. (2014). Finansovyy potentsial rehioniv ukrayiny yak bazova osnova yikh stabil'noho ekonomichnoho rozvytku [The financial potential of the regions of Ukraine as the basic basis of their stable economic development]. *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiya», seriya «Ekonomika»*, vol. 27, pp. 73–78. (in Ukrainian)
7. Lohvinovs'ka S. I. (2009). Metodychnyy pidkhid otsinyuvannya vyrobnychoho potentsialu rehionu [A methodical approach to assessing the production potential of the region]. *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*, no. 36, pp. 278–282. (in Ukrainian)
8. Petrovs'ka O. M. (2019). Otsinka lyuds'koho potentsialu Odes'koho rehionu [Evaluation of the human potential of the Odesa region]. *Naukovyy visnyk Uzhorods'koho natsional'noho universytetu*, vol. 25, chastyna 2, pp. 68–72. (in Ukrainian)
9. Leshchukh I. V. (2019). Innovatsiynyy potentsial rehionu: dominantni kharakterystyky [Innovative potential of the region: dominant characteristics] *Innovatsiyna ekonomika*, no. 7–8, pp. 97–103. (in Ukrainian)
10. Horbach L. M., Vyshnevs'ka N. V. (2009). Pryrodno-resursnyy ta ekonomichnyy potentsial rehionu: ponyattya ta osoblyvosti [Natural resource and economic potential of the region: concepts and features]. *Naukovi zapysky. Seriya "Ekonomika. Finansova systema Ukrayiny*, no. 10, pp. 88–95. (in Ukrainian)
11. Pil'ko A. D., Kis V. V. (2015). Investytsiynyy klimat ta investytsiynyy potentsial rehionu yak ob'yekty modelyuvannya [Investment climate and investment potential of the region as modeling objects]. *Biznes Inform*, no. 9, pp. 146–152. (in Ukrainian)
12. Pil'ko A. D., Hrabovets'ka H. D. (2017). Model' otsinky investytsiynoho potentsialu rehionu [A model for assessing the investment potential of the region]. *Problemy ekonomiky*, no. 4, pp. 219–224. (in Ukrainian)
13. Yakhymets' Yu. M. (2023). Kharakterystyka strukturnykh elementiv investytsiynoho klimatu [Characteristics of the structural elements of the investment climate]. *Biznes Inform*, no. 4, pp. 47–52. (in Ukrainian)